

وزرات بازرگانی

سازمان توسعه تجارت ایران

معاونت بررسی بازار و بازاریابی

دفتر توسعه طراحی و ترویج امور بسته بندی

بررسی عوامل حاکم بر تولید ، انبارداری ، حمل و نقل ، بسته بندی و صادرات گل‌های تزئینی

مدیر پروژه : عزیز گسیلی

مسئول پروژه : رضا ظروفیان

کارشناس : زهره حیدری

همکاران : پروانه طهماسبی - سیما قاسم خانی

سیما صادقی خانقاه - فرناز فروزنده

تاریخچه

تاریخچه باغبانی در ایران

در حفاریهای نقاط مختلف ایران مشخص گردیده که در حدود ۳۳۰۰ سال پیش از میلاد مسیح درخت را در ری، دامغان و کاشان به طرز مشابهی نقاشی می کرده اند و دین زرتشت به کشاورزی اهمیت فراوان داده و در اوستا آمده است که سومین جایی که زمین شادمان ترین است.

تاریخچه گلکاری در جهان

مصری های باستان، پس از سکونت در دره نیل، ابتدا گل را صرفاً به عنوان وسیله ای برای تولید محصول و عاملی اقتصادی می شناختند، اما به تدریج با پیشرفت دانش، انسان متوجه شد که نه تنها نیازهای غذایی و جسمانی بلکه نیازهای روانی نیز باید مورد توجه قرار گیرد.

وضعیت گلکاری در ایران

هنوز این پیشه جای خود را آنچنان که لازم است، باز نکرده است و نسبت به کشورهای پیشرفته در جایگاه پائین تری قرار دارد.

دلایل زیادی برای این موضوع وجود دارد که بعضی از آنها عبارتند از:

- ۱- پائین بودن دانش فنی تولید کنندگان
- ۲- کمبود کارشناس فنی و متخصص در این زمینه
- ۳- کوچک بودن سطوح تولید در گلخانه های کشور
- ۴- استاندارد نبودن گلخانه ها از کلیه نظرها مثل سیستم های حرارتی، سازه ها، پوشش مناسب، سیستم های گرمایی، تهویه و خنک کننده و نداشتن یک الگوی مناسب جهت کشت.

وضعیت تولید گل و گیاه در تهران و ایران

الف) از نظر وسعت و میزان تولید گل در استان تهران:

استان تهران با تولیدی در حد ۹۷۶/۲۰۶/۳۲۰ شاخه گل بریده از انواع گلهای شاخه بریده: رز، گلاب، مریم، میخک، آلسترومریا، ژربرا، لیسیانثس، استریلیتزا، داودی و ... هم از نظر میزان وسعت و هم از نظر میزان تولید گل شاخه بریده در کشور دارای مقام اول می باشد.

همچنین استان تهران با تولیدی در حد ۳۰/۰۷۲/۲۴۴ اصله درخت و درختچه های زینتی از انواع گیاهان زینتی، چنار، اقایا، انواع سوزنی برگها، یاس زرد، به ژاپن، توری، پیرکانتا و طاووس و ... در وسعتی در حد ۳۰۰ هکتار دارای مقام اول در کشور می باشد.

وضعیت تعاونی های گل و گیاه استان تهران:

استان تهران با تعداد ۲۲۴۷ نفر تولید کننده در قالب ۹ تعاونی گل و گیاه در شهرستانهای (پاکدشت، ساوجبلاغ، شهریار، دماوند و ...) در کشور چه از نظر تعداد تولید کننده و چه از نظر تعداد تعاونی گل و گیاه در یک استان از بارزترین استانهای کشور محسوب می شود.

ب) وضعیت بازار فروش گل و گیاه در استان تهران

استان تهران با داشتن دو بازار گل و گیاه جهت عرضه انواع گل و گیاه زینتی در کشور از جایگاه بالایی برخوردار است.

ج) وضعیت تولید گل و گیاه در ایران:

در حال حاضر، ارزش تولیدات گل و گیاه ایران با سطح زیرکشت ۴۱۰۰ هکتار، در حدود ۱۷۰ میلیون دلار است. صادرات محصولات زینتی دنیا ۳/۷ میلیارد دلار است. صادرات کشور هلند ۴ میلیارد دلار سهم صادرات ایران در بازارهای جهانی گل اندک است.

د) وضعیت گل و گیاه در استان تهران

استان تهران با سطحی حدود ۱۷۴۵ هکتار کشت گل و گیاه در کشور در مقام اول قرار گرفته که از میزان فوق حدود ۴۴ هکتار گلخانه شیشه ای و ۷۶۱ هکتار گلخانه فلزی با پوشش پلاستیکی و ۶۷۳ هکتار گلخانه چوبی با پوشش پلاستیکی که در مجموع ۱۴۷۸ هکتار گل گلخانه ای (شیشه ای، فلزی، چوبی) و ۲۶۶ هکتار کشت گل و گیاه در هوای آزاد با حدود ۲۲۴۷ نفر تولید کننده در هر کدام از آیتم های فوق در کشور دارای مقام اول می باشد.

اهمیت اقتصادی باغبانی

هر کدام از گیاهان باغبانی به شرایط آب و هوای خاص احتیاج دارند، آب و هوای هر محل بخصوص معمولاً تنها برای کشت و پرورش انواع معین از گیاهان مناسب است. مناطق خاص از جهان که برای کشت گیاه مخصوصی کاملاً مناسب است، بعنوان مثال در کانادا، آمریکا، و گیاهان زینتی هلند را نام برد و در سطح کشور ما، از انواع سبزی خوزستان و میناب نام برد.

معرفی کلهای صادراتی ایران

گل های صادراتی ایران

عمده ترین تولیدات گل و گیاه تزئینی که به خارج از ایران صادر می شود عبارتند از^(۱)

جدول شماره (۱)

گلایول Gladiolus	سوسن Agapanthus
آفتابگردان Helianthus	آلیوم Allium
لیلیوم Lilium	آلسترمریا Alstromeria
شب بو Matthiola	آنتوریوم Anthurium
صدتومانی Paeonia	تاج خروس Celosia
رز Rosa	داودی Chrysantemum
استریلیتزا Strelitzia	لیسیانتس Eustoma
شیپوری Zantedeschia	ژربرا Gerbera

2- گل های آپارتمانی

3- گل های فصلی و نشایی

4- گل های پیازی

5- درخت و درختچه زینتی

بررسی و شناسایی بازارهای هدف گل های تزئینی

مقدمه:

"بازار صادرات گل و گیاه ایران در هشت ماهه سال جاری به یک میلیون و ۲۶۰ هزار دلار رسید که در مقایسه با مدت مشابه سال گذشته ۲۷/۵ درصد رشد داشت. وزن گل و گیاه صادراتی در این مدت یک میلیون و ۹۱۳ هزار تن بود. به گزارش روابط عمومی گمرک ایران ۳۷ درصد از گل و گیاه صادراتی ایران در هشت ماهه امسال به جمهوری آذربایجان صادر شده است.

ایران به لحاظ توانمندی های طبیعی و داشتن شرایط آب و هوایی مناسب برای تولید گل و گیاه جزء بهترین کشورهای دنیا است .

براساس آمار سال ۸۳ اتحادیه شرکت های تعاونی گل و گیاه تهران، ایران مقام اول جهان را در زمینه تولید گل مریم و گلایل و مقام هفتم جهان را در تولید بیش از ۳۰ نوع گل و گیاه مختلف دارد.

به گفته دست اندرکاران تولید گل و گیاه، صادرات این محصول به علت پایین بودن کیفیت گل و گیاه تولیدی و مشکلات بسته بندی، حمل و نقل، بازاریابی و مهمتر از همه سوء مدیریت با وجود توانایی های بالقوه موجود، با ضعف در بازارهای جهانی مواجه است.

مصرف روزانه بازار ۱/۵ میلیون شاخه گل است و این در حالی است که تولید کنندگان روزانه شش میلیون شاخه گل وارد بازار فروش کرده و مازاد نیاز که حدود چهار میلیون شاخه گل است، به علت نبود امکانات سردخانه ای قابل نگهداری نیست و دور ریخته می شود.

بیش از ۹۵ درصد از مراکز تولید گل و گیاه به روش سنتی کار می کنند و تولید کنندگان با روش های علمی تولید گل آشنا نیستند و محصولات تولیدی هم کیفیت لازم را ندارند.

مدیر مجتمع گل و گیاه امام رضا افزود: شرکت های تولیدی گل و گیاه هنوز جایگاه مناسب برای عرضه محصولات خود ندارند و تنها جایگاه، بازار گل امام رضا است که این بازار هم فاقد ابتدایی ترین امکانات می باشد.

بررسی شاخص های عمومی بازارهای هدف گلهای تزئینی

(جدول شماره 4) - بررسی بازارهای هدف گل های تزئینی از نظر شاخص های عمومی کشورها^(۱)

امارات متحده عربی		
مساحت : 82,880 کیلومتر مربع	تولید ناخالص داخلی (GDP): 63,67 میلیارد دلار	ارزش کل صادرات امارات: 48,69 میلیارد دلار
جمعیت : 2,563,212 نفر	تولید سرانه (GDP Per Capita): 25,200 دلار	ارزش کل واردات امارات: 65,66 میلیارد دلار
ارمنستان		
مساحت : 29,800 کیلو متر مربع	تولید ناخالص داخلی (GDP): 15,27 میلیارد دلار	ارزش کل صادرات: 800 میلیون دلار (فوب)
جمعیت : 904,982 و 2 نفر	تولید سرانه (GDP Per Capita): 5,100 دلار	ارزش کل واردات : 5,1 میلیارد دلار (فوب)
گرجستان		
مساحت : 69,700 کیلومتر مربع	تولید ناخالص داخلی (GDP): 16,13 میلیارد دلار	ارزش کل صادرات: 4,1 میلیارد دلار (فوب)
جمعیت : 4,677,401 نفر	تولید سرانه (GDP Per Capita): 3,400 دلار	ارزش کل واردات: 5,2 میلیارد دلار (فوب)
هلند		
مساحت : 41,526 کیلومتر مربع	تولید ناخالص داخلی (GDP): 1,481 میلیارد دلار	ارزش کل صادرات: 1,293 میلیارد دلار (فوب)
جمعیت : 16,407,491 نفر	تولید سرانه (GDP Per Capita): 29,500 دلار	ارزش کل واردات: 7,252 میلیارد دلار (فوب)
عربستان سعودی		
مساحت : 1,690,582 کیلومتر مربع	تولید ناخالص داخلی (GDP): 2,310 میلیارد دلار	ارزش کل صادرات: 113 میلیارد دلار (فوب)
جمعیت : 26,417,599 نفر	تولید سرانه (GDP Per Capita): 12000 دلار	ارزش کل واردات: 21,36 میلیارد دلار (فوب)

فدراسیون روسیه		
مساحت : 17,075,200 کیلومتر مربع	تولید ناخالص داخلی (GDP): 1,408 تریلیون دلار	ارزش کل صادرات: 5,162 میلیارد دلار (فوب)
جمعیت : 143,420,309 نفر	تولید سرانه (GDP Per Capita): 9,800 دلار	ارزش کل واردات: 91,92 میلیارد دلار (فوب)
کویت		
مساحت : 17,820 کیلومتر مربع	تولید ناخالص داخلی (GDP): 51,62 میلیارد دلار	ارزش کل صادرات : 44,43 میلیارد دلار (فوب)
جمعیت : 2,335,648 نفر	تولید سرانه (GDP Per Capita): 22,100 دلار	ارزش کل واردات : 23,12 میلیارد دلار (فوب)
انگلستان		
مساحت : 244,820 کیلومتر مربع	تولید ناخالص داخلی (GDP): 1,867 تریلیون دلار	ارزش کل صادرات: 7,372 میلیارد دلار (فوب)
جمعیت : 60,441,457 نفر	تولید سرانه (GDP Per Capita): 30,900 دلار	ارزش کل واردات: 7,483 میلیارد دلار (فوب)
آذربایجان		
مساحت : 86,600 کیلومتر مربع	تولید ناخالص داخلی (GDP): 36,53 میلیارد دلار	ارزش کل صادرات : 6,117 میلیارد دلار (فوب)
جمعیت : 7,911,974 نفر	تولید سرانه (GDP Per Capita): 4,600 دلار	ارزش کل واردات : 4,656 میلیارد دلار (فوب)
ترکیه		
مساحت : 780,580 کیلومتر مربع	تولید ناخالص داخلی (GDP): 508,7 میلیارد دلار	ارزش کل صادرات: 46,69 میلیارد دلار (فوب)
جمعیت : 69,660,559 نفر	تولید سرانه (GDP Per Capita): 7,400 دلار	ارزش کل واردات: 5,94 میلیارد دلار (فوب)
اسپانیا		
مساحت : 504,782 کیلومتر مربع	تولید ناخالص داخلی (GDP): 1,014 تریلیون دلار	ارزش کل صادرات: 5,172 میلیارد دلار (فوب)
جمعیت : 40,341,462 نفر	تولید سرانه (GDP Per Capita): 25,100 دلار	ارزش کل واردات: 222 میلیارد دلار (فوب)
کانادا		
مساحت : 9,984,670 کیلومتر مربع	تولید ناخالص داخلی (GDP): 1,077 تریلیون دلار	ارزش کل صادرات: 8,364 میلیارد دلار (فوب)
جمعیت : 32,805,041 نفر	تولید سرانه (GDP Per Capita): 32,800 دلار	ارزش کل واردات: 7,317 میلیارد دلار (فوب)
افغانستان		
مساحت : 647,500 کیلومتر مربع	تولید ناخالص داخلی (GDP): 21,5 میلیارد دلار	ارزش کل صادرات : 471 میلیون دلار
جمعیت : 29,928,987 نفر	تولید سرانه (GDP Per Capita): 800 دلار	ارزش کل واردات : 87,3 میلیارد دلار
فرانسه		
مساحت : 547,030 کیلومتر مربع	تولید ناخالص داخلی (GDP): 1,816 تریلیون دلار	ارزش کل صادرات: 443,4 میلیارد دلار (فوب)
جمعیت : 60,656,178 نفر	تولید سرانه (GDP Per Capita): 29,900 دلار	ارزش کل واردات: 3,473 میلیارد دلار (فوب)
آلمان		
مساحت : 357,021 کیلومتر مربع	تولید ناخالص داخلی (GDP): 2,446 تریلیون دلار	ارزش کل صادرات: 1,016 تریلیون دلار (فوب)
جمعیت : 82,431,390 نفر	تولید سرانه (GDP Per Capita): 29,700 دلار	ارزش کل واردات: 801 میلیارد دلار (فوب)
عراق		
مساحت : 437,072 کیلومتر مربع	تولید ناخالص داخلی (GDP): 94,1 میلیارد دلار	ارزش کل صادرات : 17,78 میلیارد دلار (فوب)
جمعیت : 26,074,906 نفر	تولید سرانه (GDP Per Capita): 3,400 دلار	ارزش کل واردات: 57,19 میلیارد دلار (فوب)

قطر		
مساحت : 11,437 متر مربع	تولید ناخالص داخلی (GDP): 19,49 میلیارد دلار	ارزش کل صادرات: 15 میلیارد دلار (فوب)
جمعیت : 863,051 نفر	تولید سرانه (GDP Per Capita): 23,200 دلار	ارزش کل واردات: 6,15 میلیارد دلار (فوب)
قزاقستان		
مساحت : 2,717,300 کیلومتر مربع	تولید ناخالص داخلی (GDP): 118,4 میلیارد دلار	ارزش کل صادرات: 18,47 میلیارد دلار (فوب)
جمعیت : 15,185,844 نفر	تولید سرانه (GDP Per Capita): 7,800 دلار	ارزش کل واردات: 13,07 میلیارد دلار (فوب)
ایتالیا		
مساحت : 301,230 کیلومتر مربع	تولید ناخالص داخلی (GDP): 1,609 تریلیون دلار	ارزش کل صادرات: 336,4 میلیارد دلار (فوب)
جمعیت : 58,103,033 نفر	تولید سرانه (GDP Per Capita): 27,700 دلار	ارزش کل واردات: 329,3 میلیارد دلار (فوب)
مالزی		
مساحت : 329,750 کیلومتر مربع	تولید ناخالص داخلی (GDP): 248 میلیارد دلار	ارزش کل صادرات: 147,1 میلیارد دلار (فوب)
جمعیت : 23,953,136 نفر	تولید سرانه (GDP Per Capita): 10,400 دلار	ارزش کل واردات: 118,7 میلیارد دلار (فوب)
ترکمنستان		
مساحت : 488,100 کیلومتر مربع	تولید ناخالص داخلی (GDP): 29,38 میلیارد دلار	ارزش کل صادرات: 4,7 میلیارد دلار (فوب)
جمعیت : 4,952,081 نفر	تولید سرانه (GDP Per Capita): 5,900 دلار	ارزش کل واردات: 4,175 میلیارد دلار (فوب)
سنگاپور		
مساحت : 692,700 کیلومتر مربع	تولید ناخالص داخلی (GDP): 131,3 میلیارد دلار	ارزش کل صادرات: 4,212 میلیارد دلار (فوب)
جمعیت : 4,425,720 نفر	تولید سرانه (GDP Per Capita): 29,700 دلار	ارزش کل واردات: 187,5 میلیارد دلار

بررسی آمارهای صادراتی گل‌های تزئینی به بازارهای هدف (1381-1384)

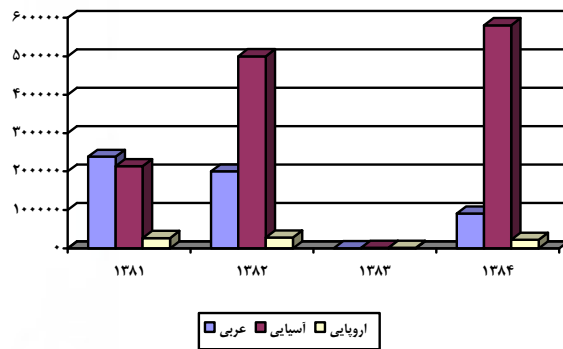
ماه‌بانه حدود 100 هزار دلار گل و گیاه به کشورهای مختلف صادر می‌شود. هر هفته چهار هزار شاخه گل گلاب و هفت هزار شاخه گل مریم به ارزش ریالی شش هزار دلار به عربستان صادر می‌شود. ایران به کشورهای اروپایی هر هفته پنج هزار دلار صادرات گل گلاب، مریم و بید قرمز به کشورهای انگلستان و سوئد خواهد داشت.

بیمه نکردن محصولات زینتی و دارویی و عدم دسترسی آسان و فراوان به نهادهای تولیدی نیز مانع توسعه سطح زیر کشت گیاهان دارویی و زینتی در این استان شده است.

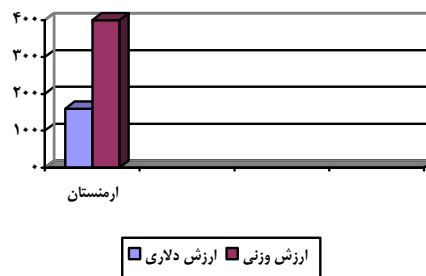
جدول شماره (۷۳) - جدول تطبیقی توزیع صادرات گل‌های تزئینی

حوزه بازارهای هدف			
اروپائی	آسیائی	عربی	
۲۲۳۶۴	۵۸۰۸۵۷	۹۰۶۶۴	گل و غنچه
---	۱۹۱۶۰۶	۳۹۹۶۲	درخت و بوته
۱۹۵۸۳	۲۶۲۹۹۶۰	۵۶۰۴۷	نباتات زنده
---	۱۷۷۶۶۶	۳۷۴۱	اجزاء گیاهان
۱۴۲۸	۱۴۱۹	۱۳۴	گل و غنچه
---	---	۸۶۵	درخت و بوته
---	---	---	نباتات زنده
---	---	---	اجزاء گیاهان
۲۷۹۶۴	۵۰۰۳۹۳	۲۰۰۱۷۲	گل و غنچه
---	۷۷۷۹۶	۳۳۰۷۰	درخت و بوته
---	۱۵۷۴۵۰۸	۱۲۶۹۶۵	نباتات زنده
---	۴۷۹۴۱	۱۴۳۶۶	اجزاء گیاهان
۲۶۹۹۰	۲۱۳۷۴۵	۲۳۸۵۲۳	گل و غنچه
---	۲۱۹۹۶	۲۵۲۳۳	درخت و بوته
۲۲۲۲۷	۲۵۰۵۱۱	۱۹۸۱۶۱	نباتات زنده
۱۳۷۰۶	۸۰۲۶	۱۲۸	اجزاء گیاهان
			جمع کل آماری
			ارزش دلاری سال ۱۳۸۴
			جمع کل آماری
			ارزش دلاری سال ۱۳۸۳
			جمع کل آماری
			ارزش دلاری سال ۱۳۸۲
			جمع کل آماری
			ارزش دلاری سال ۱۳۸۱

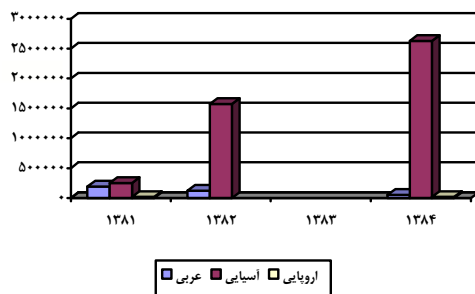

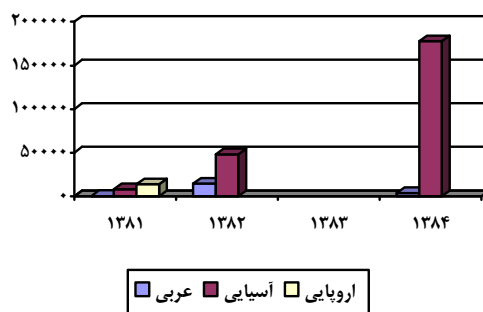
جدول شماره (۷۴) - صادرات گل و غنچه

جدول شماره (۷۵) - صادرات درخت و بوته

جدول شماره (۷۶) - صادرات نباتات زنده

جدول شماره (۷۷) - صادرات اجزاء گیاهان

پتانسیل صادرات گل و گیاه ایران در یک نگاه

- ایران مقام اول جهان را در زمینه تولید گل مریم و گلایل و مقام هفتم جهان را در تولید بیش از ۳۰ نوع گل و گیاه مختلف دارد.

- درآمد سالانه گل و گیاه ایران حدود ۵ میلیون دلار است.

صنعت گل و گیاه رشد زیادی در ایران داشته به طوریکه از تولید روزانه ۱ میلیون شاخه گل در سال ۸۰ به ۵/۵ تا ۶ میلیون شاخه در سال ۸۴ رسیده است.

تمام گل و گیاه تولیدی کشور از طریق پایانه امام رضا واقع در شرق تهران وارد بازارهای داخلی و خارجی می شود.

- در کشور ما هفت هزار و ۶۰۰ هکتار زمین به تولید گل و گیاه اختصاص دارد.

- ایران از نظر تولید گل و گیاه مقام هفدهم را در دنیا را دارا است.

- ولی از نظر صادرات این محصول در ردیف یکصد و هفتم جهان قرار گرفته است.

- در سال ۸۴ عمده حجم صادرات ایران به حوزه کشورهای آسیایی بوده است.

بهترین خریداران گل و گیاه ایران عبارتند از:

- هلند ۱ میلیون و ۲۸۷ هزار و ۲۵۳ دلار

- جمهوری آذربایجان ۱ میلیون و ۱۳۴ هزار و ۳۳۰ دلار

- ترکمنستان ۴۸۷ هزار و ۵۶۶ دلار

- ارمنستان ۱۸۵ هزار و ۹۳۶ دلار

- انگلستان ۱۸۴ هزار و ۴۵۰ دلار

- کویت ۱۰۴ هزار و ۴۵۰ دلار

فصل دوم

**بررسی تطبیقی چالشها، فرصتها و
تهدیدهای صادرات گل‌های تزئینی**

شناسایی و ارزیابی نوآوری های بسته بندی گل های تزئینی

گلدان قابل دور انداختنی کارتل Kartal-Disposable vase

این گلدان از مقوای دو رو و کش شده توسط PE با قابلیت چاپ بر روی آن، تهیه شده است. Katral می تواند به اندازه 2/3 از حجم خود از آب پر باشد بدون اینکه چکه کند و این موضوع به علت یکپارچه بودن ورقی است که از آن ساخته شده است.

بسته بندی نمایشی و قابل حمل برای گل های تزئینی تازه

این بسته کاملاً یک روش جدید برای عرضه گل های تازه از سمت تولید کننده به فروشگاهها و یا دیگر ایستگاههای فروش مانند پمپ بنزینها که افراد در آن به تهیه کالاهای روزانه خود نیز می پردازند، می باشد.

بسته بندی هرم مانند برای کالاهای گران قیمت

این بسته بندی بنا بر خواسته مصرف کننده که خواهان یک بسته بندی منحصر به فرد عمدتاً برای هدیه دادن کالاهای گران قیمت می باشد تهیه شده است.

شناسایی و ارزیابی نوآوریها در تجارت و صنعت گل های تزئینی در دنیا

شناسایی و ارزیابی نوآوریهای تجارت گل های تزئینی از راه بررسی تطبیقی

– تجارت گل آمریکا

– تجارت گل چین 2002

روند و چشم انداز صنعت گل های تزئینی در جهان

واردات اروپا توسط کشورهای صادر کننده

کشور	1993	1994	1995	1996	%
اسرائیل	26309	28775	25629	31095	26/1
کنیا	22557	24741	25734	29023	24/4
کلمبیا	24311	22127	20015	19726	16/6
زیمبابوه	5774	7034	9014	10657	9/0

اکوادور	2126	3180	4693	5649	4/8
ترکیه	3697	3721	3373	4588	3/9
تایلند	3802	3612	3185	2985	2/5
مراکش	2649	2626	3316	2909	2/4
جزایر قناری	1921	2105	2304	1903	1/6

هلند برترین صادرکننده دنیا باقی مانده است. اگر چه سهمش از 64٪ در سال 1991 به 56/5٪ در سال 1995 کاهش یافته است. کلمبیا در رتبه دوم قرارداد با سهمی معادل 14/1٪ از کل صادرات جهان در سال 1995 کنیا در طول این مدت سهم خود را به دو برابر سهم سال 1991 رسانده است با سهمی معادل 2/7٪، اکوادور سهم صادراتش را در این سالها 4 برابر افزایش داده است و به 2/7٪ رسیده است.

همچنین زیمبابوه با سه برابر شدن سهمش در سال 1995، 1/3٪ از کل صادرات جهان را به خود اختصاص داده است. نیوزلند، مالزی، بلژیک، لوگزامبورگ، هند و گواتمالا سهمشان را دو برابر کرده اند اما این سهم در سال 1995 زیر 1٪ بود.

شناسایی و ارزیابی نوآوریهای تجارت گل‌های تزئینی از طریق گزارش های BBC رقابت اوگاندا و اتیوپی برای تجارت گل و گیاه

صادرکنندگان اوگاندا، نسبت به توانایی اتیوپی ها در سرمایه گذاری برای تجارت بهتر بیم دارند. گل میخک کلرادو اولین گل تجاری در آمریکا بود، که خودشان آن را شهر میخک USA نامیدند امروزه این ایالات تقریباً 1/5 میلیون گل میخک تولید می کنند که پرورش دهندگان این گل، کشتزارهای میخک را در جنوب آمریکا به گل رز تبدیل می کند، حمل و نقل کشتیرانی آزاد (بدون عوارض) باعث شد که تولید کنندگان آمریکایی برای فروش گل رز تشویق شوند ولی از سوی دیگر نیروی کار ارزانتر و آفتابی بودن گل سال در الوادور، پرو، کلمبیا باعث شکست کشتزارهای گل رز شد.

16.NOV. O

1- صنعت گل در کنیا

امروزه دولتمردان کنیا معتقد هستند که صادرکنندگان گل و سبزیجات کنیایی نباید نگرانی داشته باشند و لازم است که به مرور خود را تحت قوانین و استانداردهایی که برای این گروه از کالاها از سوی کشورهای اتحادیه اروپا تعریف شده است، قرار دهند.

2- حشرات بین آلمان و روسیه در حال پرواز هستند:

بعد از اینکه روسیه در میان گل‌های وارداتی از سوی آلمان حشرات را مشاهده کرد اجازه صدور آنها را به کشور صادر نکرد.

3- گل در فستیوال‌های هندوها (Kau Festival)

4- صنعت گل در ایران

براساس گزارش‌های خبرگزاری ایران، وزارت جهاد کشاورزی در ایران به کشاورزان و پرورش دهندگان گل استان هرمزگان وعده سرمایه‌گذاری و حمایت‌های مالی داده است.

5- بازرسی گشت‌های آمریکایی از شکوفه‌های کانادایی تقلیل می‌یابد، یکی از مشکلات صادرکنندگان گل کانادایی به آمریکا بازرسی بسیار زیاد محموله‌ها در مرز بوده است

7- همه مزرعه‌داران گل در مکزیک برای روز ارواح برنامه‌ریزی می‌کنند

8- مراسم پرگل کره‌ای‌ها بسیار متنوع است ولی همچنان حلقه‌های گل سفید حرف اول را می‌زند.

9- گل زیبا و بهاری لاله که امروزه پیاز آن در سراسر آمریکا کاشته شده است در حقیقت گیاه بومی ترکیه، ایران و افغانستان می‌باشد. در پاکستان گل لاله، سمبلی از "عشق و دوستی" است در حالی که در ایران این گل سمبل خونریزی جوانان شجاعی است که در اثر حفاظت از سرزمین خود شهید شده‌اند. (Friday, October 22/2004.)

10- خاکستری شدن گلخانه‌های آمریکا

در آمریکا بسیاری از پرورش دهندگان گل‌های تزئینی شغل خود را از دست می‌دهند بدلیل اینکه توانایی رقابت با کشورهایمانند کلمبیا و اکوادور را ندارند.

11- باران و سیل‌ها باعث کمبود گل در هند شده است. پرورش دهندگان گل در میدناپور (Midnapore) از فقدان حمایت‌های دولتی و افزایش سه برابری قیمت‌ها قبل از فستیوال بزرگ فرهنگی شکایت کرده‌اند.

بررسی چالش‌های صادرات گل با توجه به گزارش‌های موجود

بررسی چالش های صادرات گل به صورت عینی

یکی از روش های سریع دستیابی به مشکلات و چالش های فراروی صادرات گل‌های تزئینی در ایران، ارتباط با دست اندرکاران و صادر کنندگان امر و بررسی عینی وضعیت ایشان است.

بررسی صادرات گل های تزئینی از دیدگاه SWOT

اهم مشکلات تولید گل و گیاه:

۱- تولید به شیوه سنتی و عدم بکارگیری دانش فنی در امر تولید گل و تجهیز گلخانه ها ارتباط با وزارتخانه ها، سازمان ها و شرکت های مرتبط و صادرکنندگان گل‌های تزئینی

- ناآگاهی از سلیقه بازار جهانی به لحاظ اندازه شاخه، تعداد غنچه ها، قطر غنچه ها و سایر مسائل فنی

۳- مشکلات موجود در نوع واریته های مورد کشت، رنگ گل و تنوع نسبتاً کم ارقام و رنگ های تولیدی، با عنایت به این که در دنیا تقاضا برای گل با رنگ های جدید به سرعت رو به افزایش می باشد.

۴- نبود اراضی یکپارچه جهت کشت و استفاده از مزارع کمتر از یک هکتار که چندان اقتصادی نبوده و تولید انبوه در آنها میسر نمی باشد.

۵- ضایعات بالای گل و گیاه و افت کیفیت گل‌های تولیدی به لحاظ مشکلات پس از برداشت و عدم نگهداری صحیح محصول.

۶- بسته بندی نامناسب، این امر ضمن این که به صادرات گل و گیاه در بازارهای جهانی لطمه وارده نموده از جمله عوامل موثر بر عدم تمایل شرکت های هواپیمایی نسبت به حمل گل و گیاه ایران نیز قلمداد می گردد. زیرا به دلیل عدم مقاوم سازی محموله های گل و گیاه در برابر گرما، سرما و سایر عوامل محیطی بالطبع ضریب ریسک پذیری و فساد گل و گیاه نیز افزایش می یابد.

۷- مشکلات موجود در بخش حمل و نقل هوایی و زمینی

۸- عدم وجود هواپیماهای باری مخصوص حمل گل و نیز عدم وجود پروازهای مستقیم به برخی از کشورها

۹- ضعف در جذب سرمایه های خارجی

۱۰- ضعف در بازاریابی و مشکلات ناشی از شرکت در نمایشگاه های خارجی به دلیل عدم توان مالی صادرکنندگان

۱۱- فقدان پایانه صادراتی گل و گیاه در کشور بعنوان مهمترین معضل این بخش که با توجه به راه اندازی قریب الوقوع پایانه صادراتی دبی کار احداث پایانه های کشور می بایست شتاب گرفته و اتصال پایانه اصلی به دبی کاملاً ضروری می باشد.

فصل سوم

**راهکارها و روشهای دستیابی به
وضع مطلوب صادرات گل‌های تزئینی**

الف) استانداردها و محدوده ها

دستورالعمل بسته بندی گلهای تزئینی

گزارش زیر نکات مهمی را در زمینه بسته بندی گلهای متذکر می شود.

1- وظایف بسته بندی :

بسته بندی گلهای تزئینی باید وظایف زیر را انجام دهد .

- بسته بندی باید با دربر گرفتن کامل محصول به طور فیزیکی از آن محافظت و نگهداری به عمل آورد.
- بسته بندی همچنین باید گلهای را از آسیب های فیزیکی و محیطی حفظ کند. آسیبهای فیزیکی که به گلهای وارد می شود می تواند ضربه ناشی از پرتاب، افتادن ، ضربه مستقیم ، آسیب دیدگی هایی که در اثر ارتعاش در حمل و نقل به وجود می آید و یا آسیبهایی که در اثر فشردگی و در اثر انبار کردن و حمل و نقل به وجود می آید باشند.
- در آسیب های محیطی، آسیب دیدگی گلهای تازه می تواند به دلیل وجود گازها به ویژه گاز اتیلن، آب، بخار آب ، نور، حرارت، سرما، میکرو ارگانیسم ها و ... باشد.
- از آنجائی که یکی از عملکردهای بسته بندی ایجاد ارتباط می باشد بسته بندی باید حاوی اطلاعاتی باشد که مورد نیاز مصرف کننده می باشد و مصرف کننده قانوناً باید از آن مطلع باشد (نظیر محتویات، وزن خالص، Brand کالا و ...)
- ارگونومیک بودن بسته بندی و سهولت در حمل و نقل کالا یکی دیگر از وظایف اصلی بسته بندی می باشد.
- بسته بندی باید باعث تقویت Brand محصول شده و خریدار را برای خرید مجدد ترغیب کند.

1-1) انواع بسته بندی

بسته بندی گلهای زینتی باید در چارچوب زیر ارائه گردد:

- 1-1-1) بسته بندی اولیه Primary Packaging: نوعی از بسته بندی که محصول به همان صورت به دست مصرف کننده می رسد.
- 1-1-2) بسته بندی ثانویه Secondary Packaging: نوعی از بسته بندی که بسته های اولیه در جعبه ها و یا ظرفهای بزرگتر قرار داده شده و برای عرضه در فروشگاهها استفاده می گردد.

1-1-3) بسته بندی حمل Transit Packaging: نوعی از بسته بندی که عموماً "به واسطه پالت‌های چوبی و پلاستیکی انجام می‌شود و در برگیرنده تعدادی بسته بندی ثانویه می‌باشد مثال رایج آن جعبه کار تنهایی که روی پالت چوبی چیده شده و با یک پوشش پلاستیکی پوشش شده اند می‌باشد. در تجارت بین‌المللی از بسته بندی چهارمی نیز غالباً برای ایجاد تسهیلات جابجایی و حمل و نقل استفاده می‌گردد. بسته بندی چهارمین، اغلب یک کانتینر فلزی با طول بیش از 12 متر است که می‌تواند تعداد زیادی پالت را در برگیرد و بطور کلی در انواع حمل و نقل می‌تواند استفاده شود این بسته‌ها می‌توانند به راحتی با کشتی، قطار، کامیون‌های مسطح و لیفتراک حمل و جابجا شوند. حرارت و گازهای اتمسفر این کانتینرها قابل کنترل می‌باشند که در بعضی موقعیتهای ویژه حائز اهمیت می‌باشد برای مثال در حمل و نقل گلهای تازه می‌توان از این قابلیت استفاده نمود.

2- شاخصهای مستقیم و موثر در بسته بندی گلهای تزئینی :

1-2) شاخصهای مربوط به قبل از بسته بندی

1-1-2) شاخصهای مربوط به محل تولید

2-1-2) شاخصهای مربوط به حفظ و نگهداری از گلهای چیده شده

3-1-2) شاخصهای مربوط به انتقال از محل تولید به انبار بسته بندی

4-1-2) شاخصهای مربوط به انبار بسته بندی

2-2) شاخصهای مربوط به زمان عملیات بسته بندی

1-2-2) ضوابط و مقررات در بسته بندی اولیه

2-2-2) شاخصهای عمومی بهداشتی در بسته بندی اولیه

3-2-2) شاخصهای عمومی ارگونومیک در بسته بندی ثانویه

4-2-2) شاخصهای عمومی فنی بسته بندی

1-4-2-2) بسته بندی ثانویه

1-4-2-2) بسته بندی عمومی در زمان حمل و نقل

5-2-2) شاخصهای عمومی حفظ و نگهداری در بسته بندی ثانویه

6-2-2) شاخصهای عمومی اطلاع رسانی

7-2-2) شاخصهای عمومی فرهنگی

2-2-8) شاخصهای عمومی محیطی

2-3-1) فرآیند و یا مکانیزم های گرما زدایی از بسته بندی و محتویات آن

2-3-2) اصول بهینه سازی شرایط حمل و نقل

استانداردهای گل های تزئینی

در این بخش بدیهی است با توجه به ضوابط اعمال شده در اتحادیه اروپا و آمریکا پرداخته می شود، رعایت الزامات مذکور در تمام نقاط دیگر دنیا مستند و قابل قبول خواهد بود.

A: قوانین مربوط به تولرانس کیفیت محصولات (i) طبقه فوق العاده (Extra class)

(ii) طبقه یک (Class I)

(iii) طبقه دو (Class II)

B: قوانین مربوط به تولرانس سایز

A: متحدالشکل بودن:

B: بسته بندی

C: نمایش

قوانین مربوط به نمایش محصول

A: مشخصات شناسایی محصول: (Identification)

B: مشخصات طبیعی محصول

C: محل رشد و منشاء محصول

D: مشخصات تجاری

قوانین مربوط به بازاریابی

الف- حداقل نیازمندیها

ب- طبقه بندی

قوانین مربوط به کیفیت

الف- تولرانس کیفیت

ب- تولرانس اندازه و سایز محصول

قوانین مربوط به تولرانس

کمیت بسته‌بندی:

قوانین مربوط به بسته‌بندی و ارائه

متحد الشكل بودن

شرایط بسته‌بندی (تفسیر کیفی)

از نظر تطابق فرمی
از نظر هندسی
نوع مواد
نوع تقسیم‌کننده‌ها و یا استقامت دهنده‌ها
نوع اتصالات

شرایط نگهداری گل بعد از چیدن

- تضمین بیشترین زندگی گلدانی
- رشد گل
- تأمین غذا
- درجه حرارت
- تأمین آب و کیفیت آب
- مشکلات

پارامترهای دسته‌بندی شامل:

- 1- طول شاخه
- 2- قطر و سایز گل
- 3- سایز خوشه‌ها
- 4- بندهای شاخه‌ها و گلبرگ‌ها

تأمین غذا

در یک گیاه زنده کربوهیدرات (نشاسته و شکر) در شاخ و برگ‌ها و گل‌ها ذخیره می‌شوند، بعد از برداشت گل‌ها برای تغذیه و رشد غنچه‌ها به این غذاهای ذخیره شده نیاز دارند.

تغذیه با شکر برای گل‌های چیده شده می‌تواند مکمل غذایی خوبی برای آنها بشوند. این معمولی‌ترین روش عمل با محصولات مرسوم گل است.

شاخص‌های عمومی مربوط به سیستم حمل و نقل و توزیع

- بسته‌بندی‌های محافظ
- سرد کردن قبل از بارگیری
- هماهنگی دقیق در فرودگاه‌های مبدأ و مقصد
- به‌کارگیری تسهیلات انبارهای خنک، نزدیک فرودگاه

ابعاد و مواد برای بسته بندی گلهای تزئینی

جدول شماره (88) - استانداردهای صنعتی جعبه های گل

ابعاد خارجی	
اینچ inch	سانتیمتر cm
ارتفاع × عرض × طول	ارتفاع × عرض × طول
41×5×7 *	104×12/5×18
41×10×7**	104×25/5/18
41×20×7	104×51×18
44×5×8*	112×12/5×20/5
44×10×8**	112×25/5×20/5
44×20×8	112×51×20/5
44×10×6*	112×25/5×15
44×20×6**	112×51×15
44×20×12	112×51×30/5
48×10×6	112×25/5×15
48×20×6	122×51×15
48×20×12	122×51×30/5
13×7×48** (زنبق)	33×18×122
13×13×48 (زنبق)	33×33×122
40×16×4 (ژربرا)	101/5×40/5×10
41×22×17/25 (ژربرا)	104×53×44
30×14×9** (سرخس)	76×35/5×23
30×14×15 (سرخس)	76×35/5×38
13×13×24 (زنبق، گیدوفیلا)	33×33×61
13×13×22 (دسته مرطوب رز)	33×33×56
23×18×17/5 (گل آفتابگردان)	58/5×45/5×44/5

* 1/4 جعبه.

** نصف جعبه ابعاداتی متر تقریبی است.